

ПРОТОКОЛ № 1
засідання наукової ради Національного фонду досліджень України
(НФДУ)

м. Київ

15 січня 2026 року

У зв'язку з дією воєнного стану в Україні засідання відбувається в дистанційній формі шляхом аудіо/відео конференції із застосуванням програмного забезпечення Zoom.

Реєстрація членів наукової ради (далі – НР) НФДУ проводиться онлайн шляхом приєднання до аудіо/відео конференції (кількісний склад НР НФДУ – 32 особи).

За результатами реєстрації на засіданні присутні 24 члени НР НФДУ (поіменно):

Бородянська Ганна Юліївна, Бурлаєнко В'ячеслав Миколайович, Великий Микола Миколайович, Гірік Сергій Іванович, Дзядевич Сергій Вікторович, Дорошенко Андрій Олегович, Кашуба Олена Віталіївна, Коритченко Костянтин Володимирович, Корольов Ігор Русланович, Кузьмін Юрій Ігорович, Кулініч Андрій Володимирович, Леонтьєв Дмитро Вікторович, Матвієнко Наталія Миколаївна, Носич Олександр Йосипович, Олійник Андрій Степанович, Ольштинська Олександра Петрівна, Пріхна Тетяна Олексіївна, Семенов Андрій Олександрович, Сидорчук Лариса Петрівна, Сотніков Андрій Геннадійович, Шевченко Галина Валеріївна, Шушпанов Дмитро Георгійович, Чібалашвілі Асматі Олександрівна.

Кісь Оксана Романівна – голова НФДУ, головує на засіданні.

Засідання НР НФДУ є правоможним, присутні не менше двох третин загального складу НР НФДУ.

Представники дирекції НФДУ:

Полоцька Ольга Олександрівна – виконавчий директор НФДУ.

Запрошені на засідання:

Представники Наукового комітету Національної ради України з питань розвитку науки і технологій (далі – НК): Антонюк Олександра Вікторівна – голова НК; Демченко Віктор Олексійович – заступник голови НК; Вільчинський Станіслав Йосипович; Шарапов Сергій Геннадійович; Прус В'ячеслав В'ячеславович.

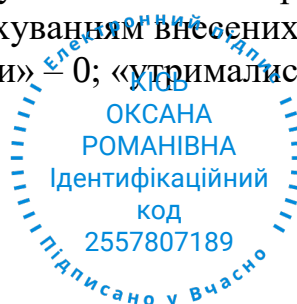
Головуюча запропонувала додати до порядку денного питання про застосування обмежувальних заходів до наукових керівників та авторів проєктів за порушення Етичних принципів за конкурсом «Передова наука в Україні 2026-2028».

Заперечень на висловлено.

Головуюча виносить на голосування питання про затвердження порядку денного засідання НР НФДУ з урахуванням внесених змін.

Голосування: «за» – 23; «проти» – 0; «утримались» – 1.

ВИРІШИЛИ:



Затвердити запропонований порядок денний засідання НР НФДУ з урахуванням внесених змін.

Порядок денний:

1. Про застосування обмежувальних заходів до наукових керівників та авторів проєктів за порушення Етичних принципів за конкурсом «Передова наука в Україні 2026-2028» (доповідачі – голови наукових рад секції, О. Кісь).
2. Про розгляд звернень грантоотримувачів та інших звернень (доповідачі – голови наукових рад секції, О. Полоцька).
3. Про розгляд Плану роботи НФДУ на 2026 рік (доповідач – О. Кісь).
4. Про затвердження складу комісії Конкурсу на присудження Премії Верховної Ради України імені Ігоря Юхновського (доповідачі – голови наукових рад секції).
5. Про надання згоди на участь НФДУ в якості монобенефіціара-координатора проєкту, що подаватиме заявку на участь у конкурсі «HORIZON-EUROATOM-HORIZONTAL-2026-05-IBA» (доповідач – О. Полоцька).
6. Про розгляд інформаційно аналітичних матеріалів щодо ефективного використання грантоотримувачами бюджетних коштів у 2025 році (доповідач – О. Полоцька).
7. Різне

Перше питання порядку денного: **Про застосування обмежувальних заходів до наукових керівників та авторів проєктів за порушення Етичних принципів за конкурсом «Передова наука в Україні 2026-2028».**
СЛУХАЛИ:

Головуюча поінформувала, що під час проведення конкурсних процедур Комісією конкурсу «Передова наука в Україні 2026-2028» за результатами попереднього розгляду було знято з розгляду заявки, в яких виявлено науковців, які мали факти спільних публікацій з представникам держави-агресора або ТОТ. Крім того, під час опрацювання затверджених комісією конкурсу результатів виявлено наукового керівника проєкту Р. Панчука, якого було усунуто під час проведення конкурсних процедур за попереднім конкурсом «Спільні українсько-швейцарські проєкти з виконання наукових досліджень: Конкурс проєктів 2023» за спільні публікації з представниками держави-агресора.

В обговоренні взяли участь: А. Дорошенко, О. Кашуба, О. Носич, Д. Леонтьєв, А. Семенов.

З цього питання виступили члени НК В. Демченко, С. Вільчинський.

За результатами обговорення головуєча вносить на голосування пропозицію: створити спеціальну тимчасову комісію для ретельного ознайомлення з усіма наявними матеріалами та інформацією, поданою Р. Панчуком для участі у конкурсі «Передова наука в Україні 2026-2028», для підготовки та надання обґрунтованого висновку для прийняття науковою радою рішення на наступному засіданні НР НФДУ.

Голосування: «за» - 20; «проти» - 2; «утримались» - 2.

ВИРІШИЛИ:

Створити спеціальну тимчасову комісію для ретельного ознайомлення з усіма наявними матеріалами та інформацією, поданою Р. Панчуком для участі у конкурсі «Передова наука в Україні 2026-2028», для підготовки та надання обґрунтованого висновку для прийняття науковою радою рішення на наступному засіданні НР НФДУ.

СЛУХАЛИ:

Голови наукових рад секцій запропонували кандидатури до складу спеціальної тимчасової комісії.

Головуюча виносить на голосування пропозицію: затвердити склад спеціальної тимчасової комісії за пропозиціями голів наукових рад секцій Фонду.

Голосування: «за» - 20; «проти» - 1; «утримались» - 3.

ВИРІШИЛИ:

Затвердити склад спеціальної тимчасової комісії за пропозиціями голів наукових рад секцій Фонду (додається до паперової версії протоколу).

СЛУХАЛИ:

Голова наукової ради секції природничих, технічних наук і математики А. Дорошенко ознайомив з переліком заявок, знятих комісією конкурсу «Передова наука в Україні 2026-2028» з причин наявності факту наукової співпраці з представниками держави-агресора або тимчасово окупованих територій України. За результатами аналізу підстав для відхилення заявок наукова рада секції пропонує застосувати обмежувальні заходи до осіб, щодо яких було виявлено факти наукової співпраці з представниками держави-агресора або тимчасово окупованих територій України відповідно до переліку: Гулак С.О., Бахмутов В.Г., Поляченко Є.Б., Стрельнікова О.О., Цегельник Є., Бельська І.М., Шевченко В.Г., Слюсарев І.Г., Круглий Ю.М., за порушення Положення про дотримання принципів наукової етики та запобігання конфлікту інтересів під час проведення конкурсних відборів, наукової і науково-технічної експертизи проєктів та розгляду заявок на одержання грантової підтримки, що подаються до НФДУ.

Головуюча виносить на голосування пропозицію про відсторонення Гулака С.О., Бахмутова В.Г., Поляченка Є.Б., Стрельнікової О.О., Цегельника Є.В., Бельської І.М., Шевченко В.Г., Слюсарєва І.Г., Круглого Ю.М. від участі у конкурсних відборах НФДУ строком на п'ять років.

Голосування: «за» - 20; «проти» - 1; «утримались» - 3.

ВИРІШИЛИ:

Відсторонити Гулака С.О., Бахмутова В.Г., Поляченка Є.Б., Стрельнікову О.О., Цегельника Є.В., Бельську І.М., Шевченко В.Г., Слюсарєва І.Г., Круглого Ю.М. від участі у конкурсних відборах НФДУ строком на п'ять років.

Запрошені представники Наукового комітету Національної ради України з питань розвитку науки і технологій залишили засідання наукової ради.

Друге питання порядку денного: **Про розгляд звернень грантоотримувачів та інших звернень.**

СЛУХАЛИ:

Голова наукової ради секції біології, медицини і аграрних наук О. Кашуба повідомила про розгляд секцією звернення грантоотримувача Інституту фізіології ім. О.О. Богомольця НАН України за конкурсом «Наука для безпеки і сталого розвитку України» реєстраційний номер проєкту 2021.01/0210 (науковий керівник – В. Сагач) щодо скасування пункту 1 Обмежувальних заходів до виконавців проєкту, що підписали остаточний звіт у 2025 році. Пропозиція секції: залишити без змін рішення про застосування пункту 1 Обмежувальних заходів до авторів проєкту, що підписали остаточний звіт у 2025 році.

Головуюча виносить на голосування пропозицію підтримати рішення наукової ради секції біології, медицини і аграрних наук залишити без змін рішення про застосування пункту 1 Обмежувальних заходів до авторів проєкту 2021.01/0210, що підписали остаточний звіт про його реалізацію у 2025 році.

Голосування: «за» - 24; «проти» - 0; «утримались» - 0.

ВИРІШИЛИ:

Залишити без змін рішення про застосування пункту 1 Обмежувальних заходів до авторів проєкту 2021.01/0210, що підписали остаточний звіт про його реалізацію у 2025 році.

СЛУХАЛИ:

Голова наукової ради секції природничих, технічних наук і математики А. Дорошенко поінформував про розгляд секцією звернення грантоотримувача Інституту фізики НАН України за конкурсом «Наука для безпеки і сталого розвитку України» реєстраційний номер проєкту 2021.01/0229 (науковий керівник – Г. Довбешко) щодо скасування пункту 1 Обмежувальних заходів до виконавців проєкту, що підписали остаточний звіт у 2025 році. Пропозиція секції: скасувати Обмежувальні заходи до авторів проєкту, що підписали остаточний звіт у 2025 році.

Головуюча виносить на голосування пропозицію задовільнити клопотання грантоотримувача за проєктом 2021.01/0229 та скасувати пункт 1 Обмежувальних заходів до авторів проєкту, що підписали остаточний звіт про його реалізацію у 2025 році, звернути увагу грантоотримувача на необхідність розмежування у додатковій публікації зазначення факту фінансування проєкту НФДУ та іншими надавачами коштів

Голосування: «за» - 20; «проти» - 0; «утримались» - 4.

ВИРІШИЛИ:

Задовільнити клопотання грантоотримувача за проєктом 2021.01/0229 та скасувати пункт 1 Обмежувальних заходів до авторів проєкту, що підписали остаточний звіт про його реалізацію у 2025 році, звернути увагу грантоотримувача на необхідність розмежування у додатковій публікації зазначення факту фінансування проєкту НФДУ та іншими надавачами коштів.

СЛУХАЛИ:

О. Полоцька представила звернення грантоотримувачів щодо скасування обмежувальних заходів за результатами звітної кампанії 2025 року та одне звернення за результатами звітної кампанії 2024 року:

Київського національного університету імені Тараса Шевченка МОН України за конкурсом «Наука для зміцнення обороноздатності України» реєстраційний номер проєкту 2023.04/0139 (науковий керівник – В. Курилюк);

Інституту біохімії ім. О.В. Палладіна НАН України за конкурсом «Наука для безпеки і сталого розвитку України» реєстраційний номер проєкту 2021.01/0417 (науковий керівник – І. Шиманський);

Інституту проблем реєстрації інформації НАН України за конкурсом «Наука для зміцнення обороноздатності України» реєстраційний номер проєкту 2023.04/0004 (науковий керівник – В. Петров);

Інституту сцинтиляційних матеріалів НАН України за конкурсом «Наука для зміцнення обороноздатності України» реєстраційний номер проєкту 2023.04/0006 (науковий керівник – С. Єфімова);

Інституту електрозварювання ім. Є.О. Патона НАН України за конкурсом «Наука для зміцнення обороноздатності України» реєстраційний номер проєкту 2023.04/0070 (науковий керівник – С. Максимов);

Інституту фізики напівпровідників імені В.Є. Лашкарьова НАН України за конкурсом «Наука для зміцнення обороноздатності і національної безпеки України» реєстраційний номер проєкту 2025.06/0089 (науковий керівник – О. Голенков);

Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка МОН України за конкурсом «Наука для відбудови України у воєнний та повоєнний періоди» реєстраційний номер проєкту 2022.01/0166 (науковий керівник – Г. Слезанська);

Інституту електронної фізики НАН України за конкурсом «Наука для зміцнення обороноздатності України» реєстраційний номер проєкту 2023.04/0083 (науковий керівник – В. Маслюк);

Інституту інформаційних технологій та систем НАН України за конкурсом «Наука для зміцнення обороноздатності України» реєстраційний номер проєкту 2023.04/0128 (науковий керівник – В. Степашко).

Головуюча виносить на голосування пропозицію: скерувати вищезазначені звернення на розгляд відповідних наукових рад секцій.

Голосування: «за» - 22; «проти» - 0; «утримались» - 2.

ВИРІШИЛИ:

Скерувати вищезазначені звернення на розгляд відповідних наукових рад секцій.

СЛУХАЛИ:

О. Полоцька представила звернення Інституту біоорганічної хімії та нафтохімії ім. В.П. Кухаря НАН України за конкурсом «Передова наука в Україні 2026-2028» реєстраційний номер проєкту 2025.07/0349 (науковий керівник – В. Кравець) про заміну наукового керівника проєкту у зв'язку з передчасною смертю Кравця Володимира Степановича та відповідну заміну у складі виконавців.

Головуюча виносить на голосування пропозицію скерувати вищезазначене звернення на розгляд наукової ради секції природничих, технічних наук і математики.

Голосування: «за» - 22; «проти» - 0; «утримались» - 2.

ВИРІШИЛИ:

Скерувати вищезазначене звернення на розгляд на розгляд наукової ради секції природничих, технічних наук і математики.

СЛУХАЛИ:

О. Полоцька представила звернення Інституту біоорганічної хімії та нафтохімії ім. В.П. Кухаря НАН України за конкурсом «Передова наука в Україні 2026-2028» реєстраційний номер проєкту 2025.07/0168 (науковий керівник – В. Броварець) про заміну наукового керівника проєкту у зв'язку з передчасною смертю док. хім. наук, проф. Броварця Володимира Сергійовича. Пропонується погодити призначення док. хім. наук Пільо Степана Григоровича, який входить до складу авторів проєкту, та ввести до складу виконавців наукового співробітника Демидчука Богдана Андрійовича.

В обговорення взяли участь: О. Кашуба, А. Дорошенко, А. Кулініч.

За результатами обговорення головуєча виносить на голосування пропозицію: погодити заміну наукового керівника за проєктом 2025.07/0168 В. Броварця на С. Пільо та ввести до складу виконавців проєкту наукового співробітника Б. Демидчука.

Голосування: «за» - 21; «проти» - 0; «утримались» - 3.

ВИРІШИЛИ:

Погодити заміну наукового керівника за проєктом 2025.07/0168 В. Броварця на С. Пільо та ввести до складу виконавців проєкту наукового співробітника Б. Демидчука.

СЛУХАЛИ:

О. Полоцька представила звернення Інституту свинарства і агропромислового виробництва НААН України за конкурсом «Передова наука в Україні 2026-2028» реєстраційний номер проєкту 2025.07/0440 (науковий керівник – В. Балацький) про надання роз'яснень щодо подальших заходів, які необхідно вжити у зв'язку з передчасною смертю наукового керівника за проєктом 2025.07/0440 Балацького Віктора Миколайовича.

Головуюча виносить на голосування пропозицію доручити дирекції звернутися з роз'ясненнями до заявника щодо процедури заміни наукового керівника за проєктом 2025.07/0440.

Голосування: «за» - 21; «проти» - 0; «утримались» - 3.

ВИРІШИЛИ:

Доручити дирекції звернутися з роз'ясненнями до заявника щодо процедури заміни наукового керівника за проєктом 2025.07/0440.

СЛУХАЛИ:

О. Полоцька представила лист Інституту геофізики ім. С.І. Субботіна НАН України за конкурсом «Передова наука в Україні 2026-2028»

реєстраційний номер проєкту 2025.07/0174 (науковий керівник – В. Бахмутов) щодо відхилення заявки за порушення Етичних принципів та надання відповідних пояснень.

В обговоренні взяли участь: О. Кашуба, А. Дорошенко, О. Кісь.

За результатами обговорення головуюча пропонує скерувати лист Інституту геофізики ім. С.І. Субботіна НАН України на розгляд наукової ради секції природничих, технічних наук і математики.

Заперечень не висловлено.

Третє питання порядку денного: **Про розгляд Плану роботи НФДУ на 2026 рік.**

СЛУХАЛИ:

О. Кісь поінформувала, що План роботи НФДУ на 2026 рік містить як планування роботи наукової ради так і роботи дирекції Фонду за напрямками діяльності. З проєктом Плану роботи НФДУ на 2026 рік члени наукової ради мали змогу ознайомитись напередодні засідання. Запропонувала висловити свої пропозиції або зауваження.

В обговоренні взяла участь О. Кашуба.

Головуюча виносить на голосування пропозицію: схвалити План роботи Національного фонду досліджень України на 2026 рік.

Голосування: «за» - 22; «проти» - 0; «утримались» - 2.

ВИРІШИЛИ:

Схвалити План роботи Національного фонду досліджень України на 2026 рік.

Четверте питання порядку денного: **Про затвердження складу комісії Конкурсу на присудження Премії Верховної Ради України імені Ігоря Юхновського.**

СЛУХАЛИ:

Голова наукової ради секції природничих, технічних наук і математики А. Дорошенко представив 5 кандидатур, розглянутих на засіданні НР секції та рекомендованих для включення до складу комісії конкурсу.

Голова наукової ради секції біології, медицини і аграрних наук О. Кашуба представила 5 кандидатур, розглянутих на засіданні НР секції та рекомендованих для включення до складу комісії конкурсу.

Представник наукової ради секції соціальних та гуманітарних наук Д. Шушпанов представив 5 кандидатур, розглянутих на засіданні НР секції та рекомендованих для включення до складу комісії конкурсу.

В обговоренні взяли участь: А. Семенов, О. Кісь.

За результатами обговорення головуюча виносить на голосування питання затвердження складу комісії Конкурсу на присудження Премії Верховної Ради України імені Ігоря Юхновського за пропозиціями наукових рад секцій.

Голосування: «за» - 20; «проти» - 0; «утримались» - 4.

ВИРІШИЛИ:

Затвердити склад комісії Конкурсу на присудження Премії Верховної Ради України імені Ігоря Юхновського за пропозиціями наукових рад секцій (додається до паперової версії протоколу).

П'яте питання порядку денного: Про надання згоди на участь НФДУ в якості монобенефіціара-координатора проєкту, що подаватиме заявку на участь у конкурсі «HORIZON-EUROATOM-HORIZONTAL-2026-05-IBA».

СЛУХАЛИ:

О. Полоцька поінформувала, що у серпні 2026 року закінчується проєкт «Офіс Горизонт Європа в Україні як ключовий національний контактний пункт», який координується НФДУ і Фонд виступає монобенефіціаром цього проєкту. Враховуючи позитивні результати діяльності Офісу на базі НФДУ, результати участі України у конкурсах програми «Горизонт Європа» загалом, неодноразові звернення Фонду до ЄК щодо доцільності продовження надання фінансової підтримки в подальшому для діяльності Офісу до завершення Програми «Горизонт Європа», а також з метою гармонійного приєднання до наступної Десятої Рамкової програми – Європейська комісія прийняла рішення щодо продовження надання такої підтримки на конкурсних засадах. Термін подачі проєктної пропозиції – 27.01.2026 року; модель подачі заявки – одноетапна, тобто відразу подається повна проєктна пропозиція (заявка); кількість проєктів, які отримають підтримку – 1; тривалість проєкту – 36 місяців; загальний індикативний бюджет – € 1 500 000.

О. Полоцька коротко ознайомила присутніх з очікуваними результатами проєкту, очікуваним впливом та сферою застосування. Зауважила на тому, що Фонд надзвичайно добре підготовлений до того, щоб без затримок приступити до реалізації запропонованого нового проєкту.

В обговоренні взяли участь: Д. Шушпанов, О. Кісь.

Головуюча виносить на голосування пропозицію: надати згоду на участь НФДУ в якості монобенефіціара-координатора проєкту, що подаватиме заявку на участь у конкурсі «HORIZON-EUROATOM-HORIZONTAL-2026-05-IBA».

Голосування: «за» - 22; «проти» - 0; «утримались» - 2.

ВИРІШИЛИ:

Надати згоду на участь НФДУ в якості монобенефіціара-координатора проєкту, що подаватиме заявку на участь у конкурсі «HORIZON-EUROATOM-HORIZONTAL-2026-05-IBA».

Шосте питання порядку денного: Про розгляд інформаційно-аналітичних матеріалів щодо ефективного використання грантоотримувачами бюджетних коштів у 2025 році.

СЛУХАЛИ:

О. Полоцька представила на розгляд інформаційно-аналітичні матеріали щодо ефективного використання грантоотримувачами бюджетних коштів у 2025 році, підготовлені управлінням фінансового забезпечення дирекції Фонду за результатами звітної кампанії за 2025 рік.

В обговоренні взяли участь: А. Дорошенко, О. Кісь, Л. Сидорчук.

Головуюча виносить на голосування пропозиції за результатами розгляду науковою радою інформаційно-аналітичних матеріалів щодо ефективного використання грантоотримувачами бюджетних коштів у 2025 році:

1) взяти до відома інформаційно-аналітичну довідку, підготовлену дирекцією НФДУ щодо ефективності використання наданих грантоотримувачам коштів у 2025 р.;

2) дирекції НФДУ разом із членами наукової ради НФДУ продовжити роз'яснювальну роботу серед потенційних учасників конкурсів НФДУ та їх переможцями щодо необхідності підвищення ефективності бюджетного планування та використання коштів наданих грантів;

3) дирекції НФДУ на адресу грантоотримувачів, які за результатами звітної кампанії продемонстрували недостатній рівень інституційної спроможності адміністрування коштів наданих їм грантів надіслати відповідні листи та вжити до них ризик-орієнтованих методів контролю за реалізацією грантових договорів у 2026 році, зокрема в частині моніторингу ініціювання ними процедур публічних закупівель;

4) розробити спеціалізований документ, який регламентує та водночас визначає межі моніторингу за реалізацією грантових договорів, зокрема з урахуванням необхідності реалізації приписів пункту 35 Порядку конкурсного відбору та фінансування проєктів НФДУ (в частині збору інформації, її опрацювання та формування обґрунтованого висновку відповідної наукової ради секції Фонду щодо порушення істотних умов договору про надання грантової підтримки), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27.12.2019 р. № 1170 та базується на ризик-орієнтованому підході;

5) розробити спеціалізований документ, який уможливорює застосування обмежувальних заходів, які застосовуються до наукового керівника та/або грантоотримувача за неефективність/результативність використання коштів, наданого Фондом гранту або виопрацювання механізму додаткового збору підтвердних документів від переможця конкурсу під час формування планово-кошторисної частини договору про надання грантової підтримки.

Голосування: «за» - 20; «проти» - 0; «утримались» - 4.

ВИРІШИЛИ:

1) Взяти до відома інформаційно-аналітичну довідку, підготовлену дирекцією НФДУ щодо ефективності використання наданих грантоотримувачам коштів у 2025 році (додається);

2) дирекції НФДУ разом із членами наукової ради НФДУ продовжити роз'яснювальну роботу серед потенційних учасників конкурсів НФДУ та їх переможцями щодо необхідності підвищення ефективності бюджетного планування та використання коштів наданих грантів;

3) дирекції НФДУ на адресу грантоотримувачів, які за результатами звітної кампанії продемонстрували недостатній рівень інституційної спроможності адміністрування коштів наданих їм грантів надіслати відповідні листи та вжити до них ризик-орієнтованих методів контролю за реалізацією грантових договорів у 2026 році, зокрема в частині моніторингу ініціювання ними процедур публічних закупівель;

4) розробити спеціалізований документ, який регламентує та водночас визначає межі моніторингу за реалізацією грантових договорів, зокрема з урахуванням необхідності реалізації приписів пункту 35 Порядку конкурсного відбору та фінансування проєктів НФДУ (в частині збору інформації, її опрацювання та формування обґрунтованого висновку відповідної наукової ради секції Фонду щодо порушення істотних умов договору про надання грантової підтримки), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27.12.2019 р. № 1170 та базується на ризик-орієнтованому підході;

5) розробити спеціалізований документ, який уможливорює застосування обмежувальних заходів, які застосовуються до наукового керівника та/або грантоотримувача за неефективність/результативність використання коштів, наданого Фондом гранту або виопрацювання механізму додаткового збору підтвердних документів від переможця конкурсу під час формування планово-кошторисної частини договору про надання грантової підтримки.

Сьоме питання порядку денного: **Різне.**

Пропозиції відсутні.

Головуюча повідомила, що всі питання порядку денного засідання НР НФДУ вичерпано.

Голова НФДУ

Оксана КІСЬ

Секретар НР НФДУ

Надія ЛИТВИНОВА

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 10:43:59 02.02.2026

Назва файлу з підписом: Протокол НР № 1 від 15.01.2026.pdf
Розмір файлу з підписом: 711.0 КБ

Перевірені файли:

Назва файлу без підпису: Протокол НР № 1 від 15.01.2026.pdf
Розмір файлу без підпису: 677.1 КБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: ЛИТВИНОВА НАДІЯ ОЛЕКСАНДРІВНА

П.І.Б.: ЛИТВИНОВА НАДІЯ ОЛЕКСАНДРІВНА

Країна: Україна

РНОКПП: 2634306003

Організація (установа): ФІЗИЧНА ОСОБА

Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 10:43:58 02.02.2026

Сертифікат виданий: КНЕДП АЦСК АТ КБ "ПРИВАТБАНК"

Серійний номер: 5E984D526F82F38F04000000DFA9EB002D070106

Алгоритм підпису: ДСТУ 4145

Тип підпису: Удосконалений

Тип контейнера: Підписаний PDF-файл (PAdES)

Формат підпису: З повними даними для перевірки (PAdES-B-LT)

Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2025.08.25 13:00

Документ підписано у сервісі Вчасно (продовження)

Протокол НР НФДУ №1 від 15.01.2026 секретар.pdf

Номер документу: № 1

Документ відправлено: 11:59 02.02.2026

Документ отримано (2557807189): 10:49 02.02.2026

Документ переглянуто (2557807189): 11:58 02.02.2026

Отримувач документу

Відправник документу

Електронний підпис

11:59 02.02.2026

Ідентифікаційний код: 2557807189

КІСЬ ОКСАНА РОМАНІВНА

Власник ключа: КІСЬ ОКСАНА РОМАНІВНА

Час перевірки КЕП/ЕЦП: 11:59 02.02.2026

Статус перевірки сертифікату: Сертифікат діє

Серійний номер: 5E984D526F82F38F040000007FA19F011884FA06

Тип підпису: удосконалений

Тип сертифікату: кваліфікований

Інформаційно-аналітичні матеріали щодо ефективності використання наданих грантоотримувачам коштів у 2025 р.

Національним фондом досліджень України у 2025 р. укладено за загальним фондом державного бюджету 221 договір про надання грантової підтримки загальним обсягом фінансування 699 434,9 тис. грн. (рис. 1). Договірна кампанія відбувалась в два етапи, перший з яких охоплював період з січня по лютий 2025 р. В межах цього періоду було підписано 188 договорів (85,1 % від загальної їх кількості) про надання грантової підтримки за конкурсами: 2021.01 «Наука для безпеки і сталого розвитку України» (42 договори), 2023.03 «Передова наука в Україні» (61 договір), 2023.04 «Наука для зміцнення обороноздатності України» (75 договорів) та 2023.05 «Дослідницькі інфраструктури для проведення передових наукових досліджень» (10 договорів) із обсягом фінансування 641 150,7 тис. грн. або 91,7 % від загального обсягу наданого Фондом грантової підтримки.

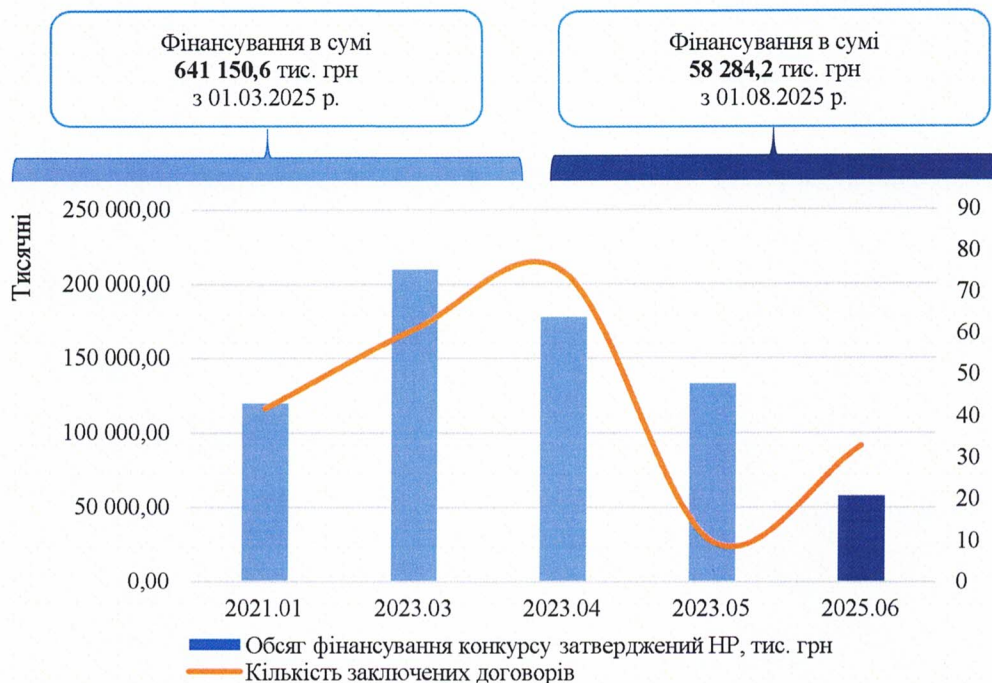


Рис. 1. Динаміка обсягу грантової підтримки та кількості укладених договорів про надання грантів

На другий етап (липень 2025 р.) припало вже 33 договори (14,9 % від загальної їх кількості) про надання грантової підтримки за конкурсом «Наука для зміцнення обороноздатності і національної безпеки України» із обсягом фінансування 58 284,2 тис. грн.

Відзначимо, що на період другого етапу договірної кампанії була вдруге (перший раз у 2024 р.) застосована Фондом бюджетна ковшна (плаваюча) під час встановлення граничної межі обсягу грантової підтримки між конкурсами, тобто була застосована технологія перенесення невикористаного обсягу фінансування з конкурсів 2021.01 «Наука для безпеки і сталого розвитку

України», 2023.03 «Передова наука в Україні», 2023.04 «Наука для зміцнення обороноздатності України» та 2023.05 «Дослідницькі інфраструктури для проведення передових наукових досліджень» на конкурс 2025.06 «Наука для зміцнення обороноздатності і національної безпеки України», що дозволило профінансувати додатково 3 проекти на загальну суму 7 207,4 тис. грн.

Однак, відповідно до приписів звіту про огляд витрат державного бюджету у сфері науки в частині грантової підтримки наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок головного розпорядника бюджетних коштів державного бюджету Міністерства освіти і науки України (бюджетна програма Фонду) Фонд розпочинаючи із 2026 р. втрачає можливість використовувати цю технологію. Це обумовлено тим, що Фонд оголошує конкурси і проводить наукову і науково-технічну експертизу в році який передуює року заключення договорів про надання грантової підтримки. А саме заключення договорів відбувається одночасно, не дозволяючи переносити на нові конкурси, які оголошуватимуться та фінансуватимуться у цьому ж бюджетному періоді. Відтак, додатково загострюється також проблема переходу від заявки до договору про надання грантової підтримки, тобто використання коштів переможцями конкурсів між двома плановими процедурами бюджетування гранту.

Нерозподілений обсяг грантової підтримки склав 11 383,3 тис. грн., а зекономлених за результатами обох етапів договірної кампанії – 18 751,5 тис. грн. (або 2,6 % від затвердженого обсягу в паспорті бюджетної програми) (рис. 2).

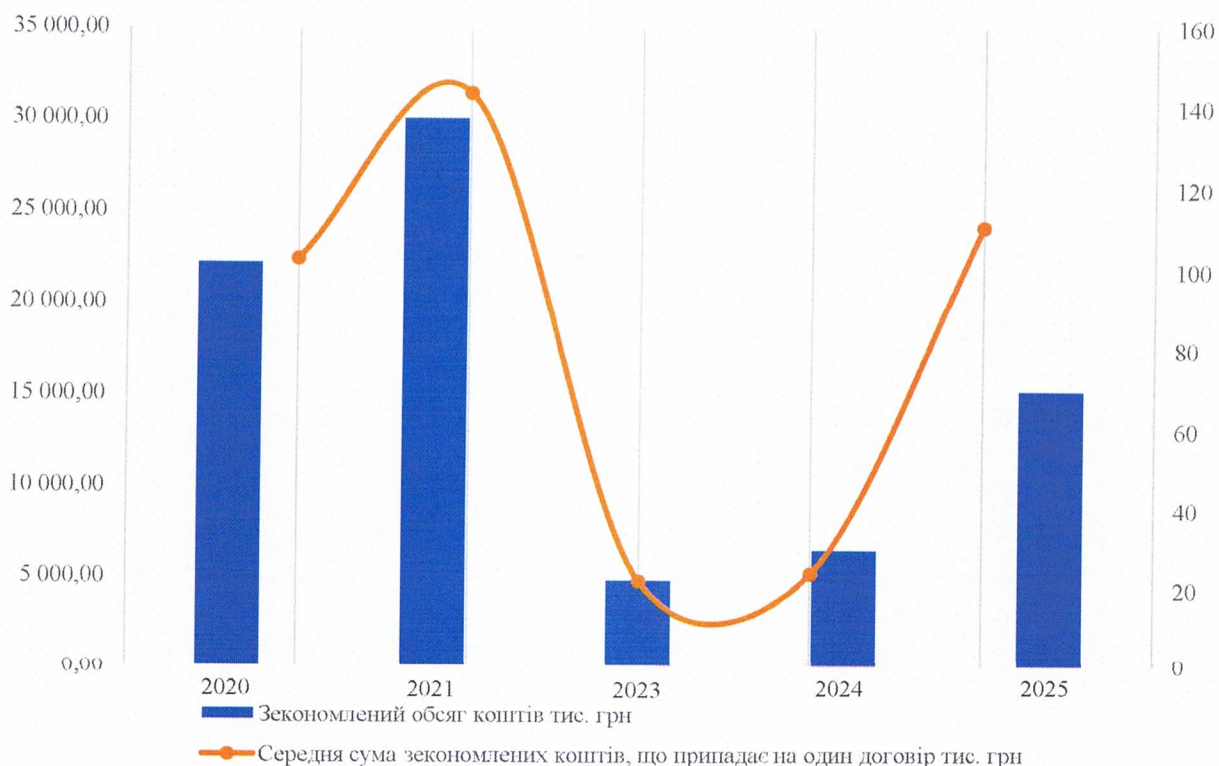


Рис. 2. Динаміка зекономлених коштів за напрямом грантової підтримки та рівень виконання бюджетного плану

Значний обсяг зекономлених коштів за результатами договірних компаній припадає на конкурс 2021.01 «Наука для безпеки і сталого розвитку України», а саме 9 451,9 тис. грн, що складає 50,41 % від загальної суми зекономлених коштів та 49,59 % припадає на інші чотири конкурси, які були оголошені у 2023 та 2025 роках, у яких був застосований перехід від фінансово-кошторисної заявки на одержання грантової підтримки до кошторису витрат вже за договором про надання грантової підтримки (рис. 3).

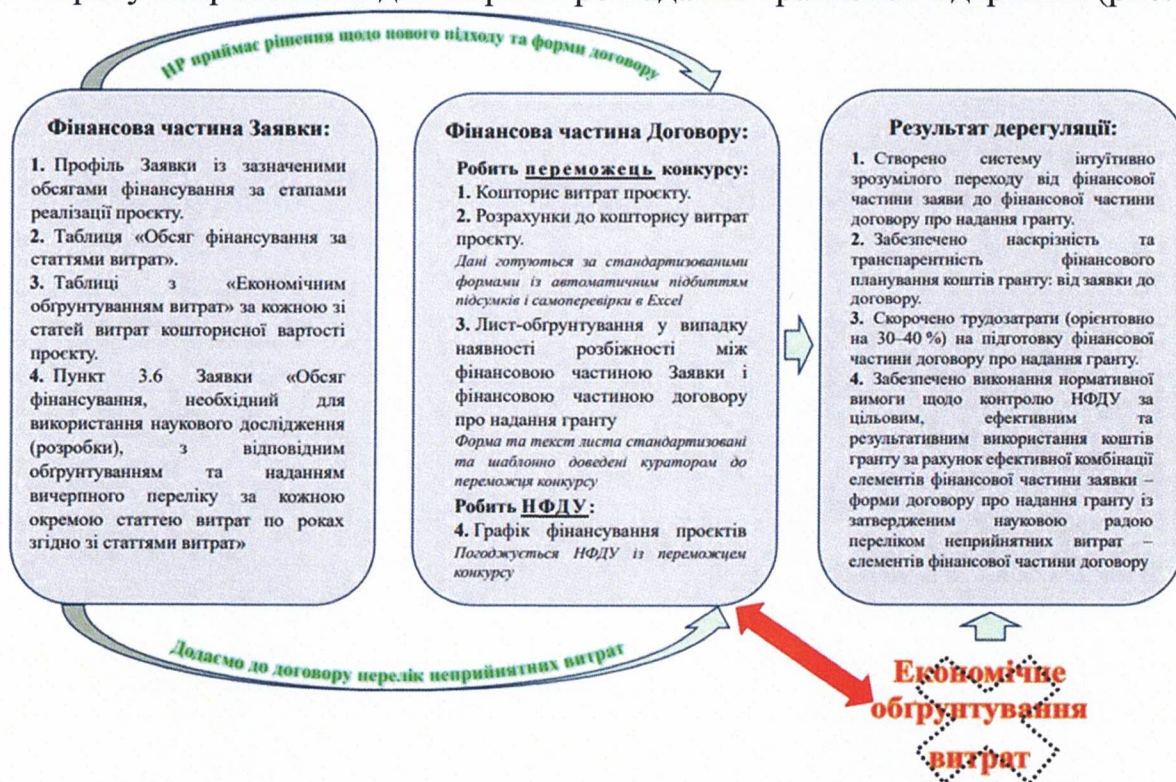


Рис. 3. Візуалізація застосованої бюджетної дерегуляції переходу від заявки до договору про надання грантової підтримки

Тобто якість планування фінансово-кошторисної частини заявок за новими конкурсами НФДУ суттєво зросла. Цьому сприяла широкомасштабна інформаційна кампанія представників наукової ради та дирекції НФДУ, застосування нових більш інтуїтивно зрозумілих форм для бюджетування заявок на одержання грантової підтримки. Однак, дебіюрократизація процесу бюджетування, зокрема відсутність достатнього обсягу підтвердної інформації щодо запланованої вартості закупівель за статтями «Матеріали, необхідні для виконання робіт, крім обладнання та устаткування» та «Обладнання та устаткування» спричиняють катастрофічне невикористання коштів, в окремих випадках до рівня 50 %, унеможливило закупівлю унікального обладнання (оскільки не відбувався первинних збір комерційних пропозицій від організацій, які зголосилися поставити обладнання, матеріали тощо). Також недостатньо унормовані питання зв'язку бюджету проєкту (на всіх його стадіях) із особливостями адміністрування гранту вже на рівня бюджетної

установи. До прикладу грантоотримувачі часто проводять паралелі між назвами статей в кошторисі заявки/договору та кошторисом діяльності бюджетної установи (КЕКВ), зводячи нанівець можливість здійснення закупівель обладнання, окремих видів дороговартісних матеріалів.

За результатами прийняття фінансової звітності грантоотримувачів до НФДУ повернуто 15 384,0 тис. грн. Приріст цього показника в порівнянні з минулим роком склав майже 35,3 % і це, на нашу думку, один з найбільших фінансових ризиків для поточної й перспективної діяльності НФДУ, який ймовірно спричинить зростання обсягів як зекономлених коштів на етапі договірної кампанії (спостерігається тренд до масової відмови грантоотримувачів від витрат, які передбачають проведення валютно-обмінних операцій, наприклад сплату вартості статей, організаційних внесків за участь в науково-комунікаційних заходах тощо), так і повернення грантоотримувачами коштів наданих їм грантів, зокрема через низький рівень інституційної спроможності проведення своєчасної тендерної процедури (визначити вартість закупівлі, встановити кваліфікаційні критерії учасників тощо), недостатню ефективність планування помісячних обсягів фінансів, достатніх для проведення необхідних закупівель матеріалів і обладнання (грантоотримувачі використовують кошти спочатку на оплату праці виконавців проєктів, і чекають поки акумуляції залишку між знаходженнями НФДУ і вже проведеними витратами грантоотримувача буде достатньо для проведення відповідних закупівель). Це призводить до того, що в структурі невикористаних коштів грантоотримувачами майже 91,8 % займають чотири статті витрат (рис. 4) – «Обладнання та устаткування» (близько 50 % від загального обсягу зекономлених коштів), «Матеріали, необхідні для виконання робіт, крім обладнання та устаткування» (близько 10,7%), «Витрати на відрядження» (близько 7,5%) та «Інші витрати» (близько 23,7 %). І тут мова йде не тільки про зекономлені кошти в чистому вигляді (тобто закупівля за меншою вартістю), а й про незакупівлю цілих комплексів наукового обладнання (або їх окремих компонентів/елементів) та номенклатурних груп матеріалів, які були заплановані для проведення відповідних наукових досліджень.

Парадоксальність цієї ситуації полягає ще в тому, що у фінансових звітах та в листах-поясненнях до фінансової звітності грантоотримувачі наводять інформацію, що наукові завдання були виконані за рахунок власної спроможності (як правило на наявному обладнанні або на обладнанні, яке знаходиться в центрах колективного користування) зводячи фактично нанівець обґрунтованість планування видатків за вище вказаними статтями та створюючи бюджетний «вакуум» в акцепті необхідності закупівлі обладнання на наступних етапах реалізації проєкту – на більш пізніх етапах, як правило, здійснюється доукомплектування раніше закупленого наукового обладнання.



Рис. 4. Структура невикористаних коштів грантоотримувачами за статтями витрат, %

Як наслідок (рис. 5) 3 із 5 конкурсів – нижче медіанного значення відсотку невикористаних коштів, до них відносяться конкурси, переможці яких були оголошені у попередніх роках. Недостатнім залишається ефективність організації операційного менеджменту грантоотримувачів в процесі вже використання коштів наданих їм грантів.

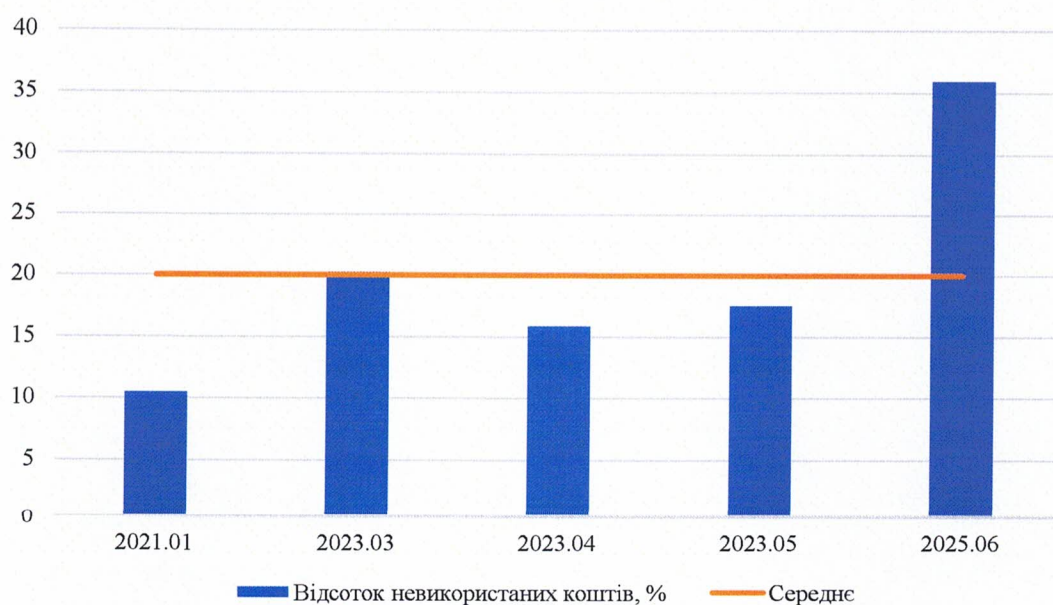


Рис. 5. Розподіл середніх значень невикористаних коштів грантоотримувачами за конкурсами НФДУ

Найбільш разючі цифри невикористаних коштів отримуємо за проектами, які є переможцями конкурсу 2025.06 «Наука для зміцнення обороноздатності і національної безпеки України» за яким 5 проектів увійшло до десятки антирейтингу за обсягом повернутих коштів гранту (рис. 6). За цими проектами загальний обсяг повернутих коштів склав 3 328,5 тис. грн. або 21,6 % від загальної їх суми.

Із нижчезазначеного антирейтингу (рис. 6) отримали зауваження проекти за конкурсом 2025.06 «Наука для зміцнення обороноздатності і національної безпеки України» під реєстраційним № 2023.06/0084 та № 2023.03/0169. За конкурсом 2023.05 «Дослідницькі інфраструктури для проведення передових наукових досліджень» – проект з реєстраційним № 2023.03/0169. Таким чином, продовжується тренд відповідно до якого якість наукового дослідження та якість адміністрування договору про надання грантової підтримки не є тотожними речами, актуалізуючи необхідність продовження проведення широкої роз'яснювальної роботи серед учасників конкурсів та грантоотримувачів.

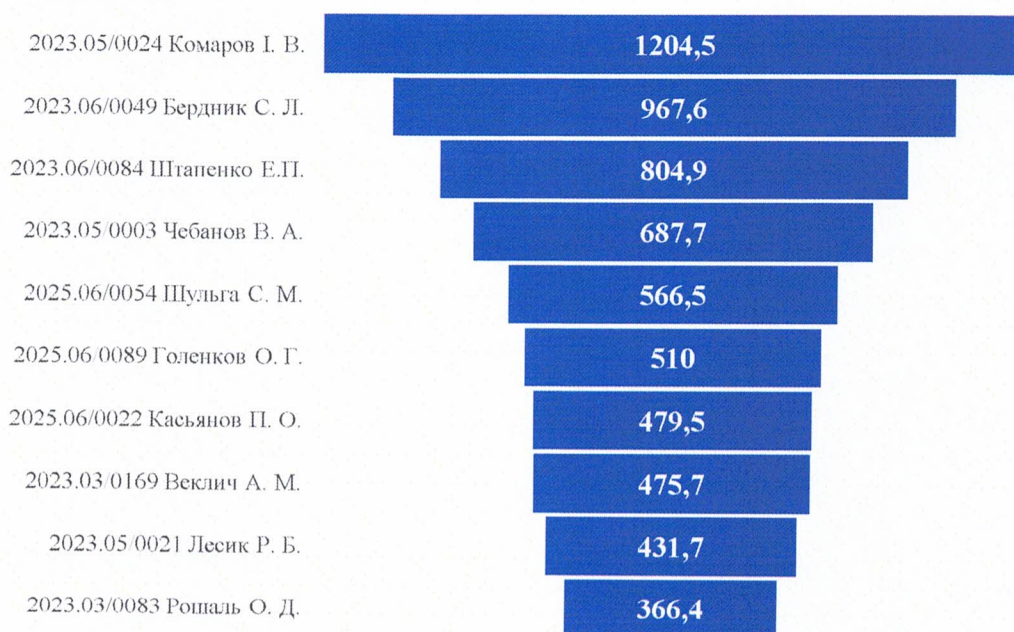


Рис. 6. Антирейтинг проектів за обсягом невикористаних коштів гранту

Така ситуація за конкурсом 2025.06 «Наука для зміцнення обороноздатності і національної безпеки України» більш за все пояснюється найкоротшим терміном реалізації завдань в межах етапу проекту, який тривав всього 4,5 місяці. Відповідно у грантоотримувачів було обмаль часу для внесення змін до кошторису діяльності бюджетної установи, організації та проведенні закупівель і це на тлі проблем із постачанням закордонного обладнання й матеріалів. Окремим блоком проблем невикористаних коштів є суттєве завищення первісно-планової вартості закупівлі окремими грантоотримувачами дороговартісного обладнання.

Якщо зробити проєкцію антирейтингу на установи-грантоотримувачі (рис. 7), то отримуємо ситуацію, за якої заклади вищої освіти, підпорядковані

Міністерству освіти і науки України разом повернули до НФДУ 8586,9 тис. грн. (або 55,8 %), а науково-дослідні установи Національної академії наук України разом із галузевими академіями 5 745,3 тис. грн. (або 37,3 %). При цьому із десяти установ, які потрапили до нашого антирейтингу – 5 установ, це заклади вищої освіти, головним розпорядником бюджетних коштів для яких є Міністерство освіти і науки України. Разом рівень повернення за ними склав 6 465,0 тис. грн. або 42,0 % від загального обсягу за підсумками звітної кампанії.

Порівняно зі звітною кампанією 2024 року у двох установах, які підпорядковані Міністерству освіти і науки України відбувся позитивний прогрес у якості планування, адміністрування та використання коштів гранту. Такими установами є НТУ «КПІ» (обсяг невикористаних коштів скоротився на 284,75 тис. грн або на 21 %) та НУ «Львівська політехніка» (493,78 тис. грн і 57,4 % відповідно).

Водночас, у двох закладах вищої освіти, які також підпорядковані Міністерству освіти і науки України відбулось позитивні тренди щодо зростання обсягу невикористаних коштів гранту – ХНУ ім. В. Н. Каразіна на 1 601,84 тис. грн або на 86 % та КНУ ім. Тараса Шевченка на 1 671,24 тис. грн або на 72,7 %.

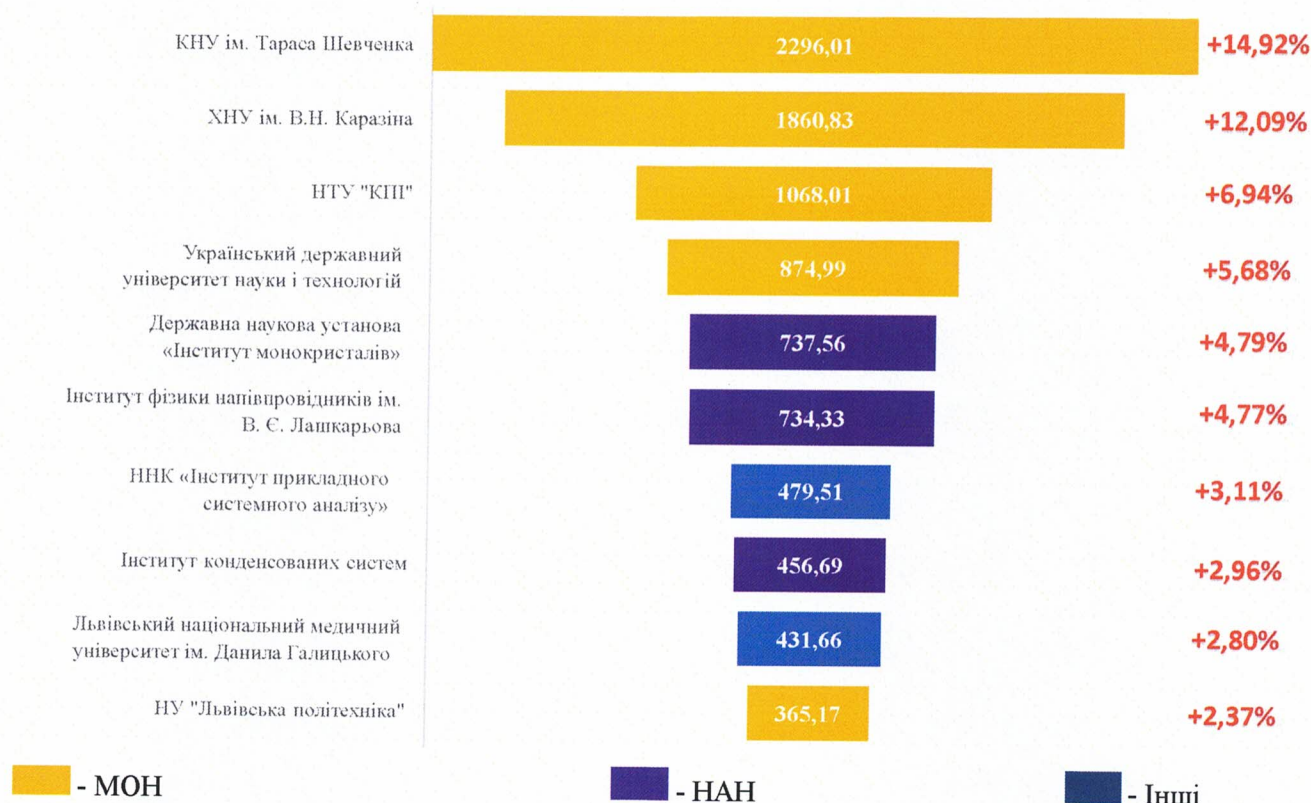


Рис. 7. Антирейтинг грантоотримувачів за обсягом невикористаних коштів грантів